

Sadoqat Rustamova Muhammadboburovna

Namangan viloyati Kosonsoy Abu Ali ibni Sino nomidagi Jamoat

Salomatligi texnikumi Yoshlar bilan ishlash bo'yicha direktor o'rinbosari

+99893-776-72-86

***Annotatsiya.** Maqolada kasbiy ta'lim muassasalarida ma'naviy-ma'rifiy ishlarda o'qishni targ'ib qilishning o'rni ko'rib chiqilgan. Bu o'quvchilarning axloqiy, intellektual va madaniy rivojlanishini oshirish uchun o'qish madaniyatini tarbiyalashning ahamiyatini ta'kidlaydi. Tadqiqot o'qishni targ'ib qilishning turli usullari va strategiyalarini o'rganadi va talabalarning shaxsiy o'sishi va akademik muvaffaqiyatlariga ta'sirini baholaydi. Tadqiqot natijalari o'qish faoliyatini o'quv jarayoniga qo'shish zarurligini ta'kidlaydi va kasb-hunar ta'limida o'qish madaniyatini oshirish bo'yicha amaliy tavsiyalar beradi.*

***Kalit so'zlar:** o'qishni targ'ib qilish, ma'naviy tarbiya, kasb-hunar ta'limi, kasb-hunar muassasalari, o'qish madaniyati, ta'lim usullari, o'quvchilarni rivojlantirish.*

Bugungi jadal rivojlanayotgan dunyoda ta'limning roli faqat texnik bilim va ko'nikmalarni egallash bilan cheklanmaydi. Shuningdek, u axloqiy va ma'naviy qadriyatlar bilan shakllangan har tomonlama barkamol shaxsni rivojlantirishni o'z ichiga oladi. Ushbu qadriyatlarni etishtirishning asosiy elementlaridan biri bu o'quvchilarning dunyoqarashini kengaytirish, tanqidiy fikrlashni tarbiyalash va axloqiy tamoyillarni mustahkamlashga hissa qo'shadigan o'qishdir. Ushbu maqola kasbiy ta'lim muassasalarida ma'naviy-ma'rifiy ishlarning muhim jihati sifatida o'qishni targ'ib qilishni o'rganishga qaratilgan. Unda kuchli o'qish madaniyatini tarbiyalash talabalarning shaxsiy va intellektual rivojlanishiga sezilarli hissa qo'shishi, ularni ham kasbiy, ham ijtimoiy mas'uliyatga tayyorlashi mumkinligi ta'kidlanadi.

Ushbu tadqiqot o'quvchilarning ma'naviy va ma'rifiy rivojlanishiga o'qishni targ'ib qilishning ta'sirini baholash uchun miqdoriy va sifatli ma'lumotlarni birlashtirgan aralash usullardan foydalanadi. Kasb-hunar ta'limi muassasalari talabalari va o'qituvchilari o'rtasida ularning o'qish odatlari, afzalliklari va o'qishga bo'lgan munosabati to'g'risida ma'lumot to'plash uchun so'rov o'tkazildi. Bundan tashqari, ta'lim xodimlari bilan chuqur suhbatlar o'qishni targ'ib qilishda foydalaniladigan strategiyalar va o'qish madaniyatini rivojlantirishda duch keladigan muammolar haqida tushuncha berdi.

Talabalarning faolligi va rivojlanishidagi farqlarni o'lchash uchun ma'naviy-ma'rifiy ishlarning bir qismi sifatida o'qishni faol ravishda targ'ib qiluvchi muassasalar o'rtasida qiyosiy tahlil o'tkazildi.

Kasbiy ta'lim muassasalari o'zlarining ma'naviy-ma'rifiy ishlarining bir qismi sifatida o'qishni targ'ib qilishda muhim rol o'ynashi mumkin. Talabalar orasida o'qishni rag'batlantirish uchun ba'zi strategiyalar:

O'qish dasturlari: o'quvchilarni badiiy adabiyot, badiiy adabiyot, she'riyat va madaniy adabiyot kabi turli janrlarni o'qishga undaydigan tizimli o'qish

dasturlarini amalga oshirish. Ushbu dasturlarda oylik mavzular, kitob klublari va o'qish muammolari bo'lishi mumkin.

Mehmon ma'ruzachilar va mualliflar: mualliflar, shoirlar va motivatsion ma'ruzachilarni o'z ishlarini va o'qishning ahamiyatini muhokama qilishga taklif qiling. Bu talabalarni yangi kitoblar va istiqbollarni o'rganishga ilhomlantirishi mumkin.

Hamkorlikdagi loyihalar: o'qish va muhokama qilishni o'z ichiga olgan hamkorlikdagi loyihalarni rag'batlantirish. Masalan, talabalar guruhlarda kitob o'qish va o'z fikrlarini taqdim etish yoki uning mavzulari asosida loyiha yaratish uchun ishlashlari mumkin.

Kutubxona resurslari: muassasa kutubxonasi turli xil kitoblar to'plami bilan yaxshi ta'minlanganligiga ishonch hosil qiling. Turli xil o'qish imtiyozlarini qondirish uchun elektron kitoblar va Audiokitoblar kabi manbalarni taklif eting.

O'qish musobaqalari: O'qilgan kitoblar asosida insho yozish yoki bahs-munozaralar kabi musobaqalarni tashkil qiling. Bu nafaqat o'qish madaniyatini rivojlantiradi, balki tanqidiy fikrlash va muloqot qobiliyatlarini ham oshiradi.

O'quv dasturiga integratsiya: o'quvchilarning ta'lim sohasiga tegishli adabiyotlarni kiritish orqali o'qishni o'quv dasturiga integratsiyalash. Bu ularga professional hayotlarida o'qishning amaliy qo'llanilishini ko'rishga yordam beradi.

Mentorlik dasturlari: talabalarni o'qish safarida ularga rahbarlik qila oladigan murabbiylar bilan juftlashtiring, ularning qiziqishlari va kasbiy maqsadlariga mos keladigan kitoblarni taklif qiling.

O'qish joylarini yaratish: talabalar o'qishi va dam olishi mumkin bo'lgan muassasa ichida qulay va jozibali joylarni ishlab chiqing. Bu ularni kitoblar bilan ko'proq vaqt o'tkazishga undashi mumkin.

Texnologiyani birlashtirish: o'qishni yanada qulayroq va qiziqarli qilish uchun Goodreads yoki raqamli kutubxonalar kabi o'qishni targ'ib qiluvchi ilovalar va onlayn platformalardan foydalaning.

Fikr va mulohaza: o'quvchilarni jurnallar, bloglar yoki munozarali forumlar orqali o'qiganlari haqida o'z fikrlarini baham ko'rishga undash. Ushbu

mulohaza ularning adabiyotni tushunishi va qadrlashini chuqurlashtirishi mumkin.

O'qishni qadrlaydigan madaniyatni yaratish orqali kasbiy ta'lim muassasalari o'z o'quvchilarining ma'naviy-ma'rifiy rivojlanishiga katta hissa qo'shishi, adabiyotga va o'rganishga umrbod muhabbat uyg'otishi mumkin.

Ushbu tadqiqot natijalari kasb-hunar muassasalarida ma'naviy-ma'rifiy asoslarning bir qismi sifatida o'qishni targ'ib qilish muhimligini ta'kidlaydi. O'qish nafaqat akademik yutuqlarni qo'llab-quvvatlaydi, balki talabalarning xarakteri va axloqiy dunyoqarashini shakllantirishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Talabalarni turli nuqtai nazar va g'oyalar bilan tanishtirish orqali o'qish hamdardlik, bag'rikenglik va dunyoni chuqurroq tushunishga yordam beradi.

O'qituvchilar tomonidan aniqlangan muammolarga kitoblar va raqamli o'qish materiallariga kirishning etarli emasligi kabi resurslarning etishmasligi, shuningdek, raqamli ommaviy axborot vositalari va ijtimoiy tarmoqlarning ta'siri tufayli talabalarning o'qishga bo'lgan qiziqishining umuman pasayishi kiradi. Ushbu muammolarni hal qilish talabalarni o'qishni yanada jozibador qilish uchun zamonaviy texnologiyalardan foydalanishni an'anaviy o'qish amaliyoti bilan birlashtirgan keng qamrovli strategiyani talab qiladi.

Xulosa

Kasbiy ta'lim muassasalarida o'qishni targ'ib qilish talabalarning yaxlit rivojlanishi uchun juda muhimdir. Ushbu tadqiqot shuni ko'rsatdiki, o'qish nafaqat intellektual o'sishga, balki talabalarning axloqiy va ma'naviy kamolotiga ham hissa qo'shadi. O'qish madaniyatini oshirish uchun kasb-hunar muassasalari quyidagi tavsiyalarni qabul qilishlari kerak:

O'qishni o'quv dasturiga qo'shish: o'qish axloqiy va ma'naviy aks ettirishga yordam beradigan materiallarga qaratilgan holda texnik va umumiy ta'lim o'quv dasturlariga kiritilishi kerak.

Resurslarga kirish: institutlar talabalarning turli xil qiziqishlarni qondirish uchun turli xil o'qish materiallaridan, shu jumladan raqamli manbalardan foydalanishlarini ta'minlashi kerak.

O'qish faoliyati va tashabbuslari: o'qish klublari, kitob muhokamalari va adabiy tadbirlarni tashkil etish yanada qiziqarli va qo'llab-quvvatlovchi o'qish muhitini yaratishi mumkin.

Texnologiyadan foydalanish: elektron kitoblar va onlayn o'qish jamoalari kabi o'qishni rag'batlantirish uchun raqamli platformalardan foydalanish o'qish odatlarini talabalarning texnologik afzalliklariga moslashtirishga yordam beradi.

O'qituvchi va xodimlarni tayyorlash: o'qituvchilar o'qishni targ'ib qilish va ma'naviy-ma'rifiy mavzularni o'qitish amaliyotiga kiritish usullarini o'rgatishlari kerak.

Ushbu strategiyalarni amalga oshirish orqali kasbiy ta'lim muassasalari nafaqat malakali mutaxassislar, balki axloqiy va madaniy jihatdan xabardor shaxslar bo'lgan talabalarni rivojlantirishda muhim rol o'ynashi mumkin.

Adabiyotlar.

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 28 iyuldagi "Ma'naviy-ma'rifiy ishlar samaradorligini oshirish va sohani rivojlantirishni yangi bosqichga ko'tarish to'g'risida" PQ-3160-sonli qarori.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019 yil 3 maydagi "Ma'naviy-ma'rifiy ishlar samaradorligini oshirish bo'yicha qo'shimcha chora tadbirlar to'g'risida"gi PQ -4307-son qarori.
3. "Manaviyat asosiy tushunchalar izohli lug'ati". T.:2009. G'.G'ulom nashryoti.
4. A.Aliev "Ma'naviyat, qadriyat va badiiyat" T.: Akademiya-2007.
5. R.Ergashova "Kasb-hunar ta'limi muassasalarida ma'naviy-ma'rifiy va tarbiyaviy ishlarni tashkil etish va boshqarish" T.:2008.
6. Nosirov O'.Ta'lim muassasalarida ma'naviy-ma'rifiy ishlarni tashkil etish va boshqarish. Uslubiy qo'llanma, toshkent-2010. "Science and Education" Scientific Journal / www.openscience